

**54 općine u
7 kantona u FBiH i 5
regija u RS**

**254
lokacije
pokrivene**

**352 uočenih migranata
846 procijenjeno da
boravi izvan centara**

13.9.2022. IOM u Bosni i Hercegovini (BiH) je u saradnji sa Službom za poslove sa strancima¹ (SPS) i uz podršku Crvenog križa/krsta BiH (CKBiH) proveo petnaestu zajedničku vježbu kako bi se prikupile informacije o broju migranata i tražila azila² koji se trenutno nalaze u državi. Svrha ove redovne vježbe je da se pruži okvirni broj migrantske populacije koja nije smještena ili registrovana ni u jednom od privremenih prihvatnih centara (PPC) u bilo kojem trenutku.

Raspoređeno je ukupno petnaest timova sačinjenih od 35 popisivača (23 muškaraca, 12 žena), uz dodatnih 15 inspektora SPS-a (13 muškaraca, 2 žene) i 20 uposlenika CKBiH (13 muškaraca, 7 žena). Vježba prikupljanja podataka je provedena u 7 kantona Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i na 64 lokacije unutar entiteta Republika Srpska (RS). Posjećene su ukupno 254 lokacije³ u 54 različite općine. Timovi su u FBiH posjetili 72 lokacije u 5 općina Unsko-sanskog kantona, 38 lokacija u 5 općina Kantona Sarajevo, 30 lokacija u 6 općina Tuzlanskog kantona, 37 lokacija u 5 općina Hercegovačko-neretvanskog kantona, 4 lokacije u 4 općine Zapadno-hercegovačkog kantona, 7 lokacija u 1 općini Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde i 2 lokacije u 2 općine u Kantonu 10. Timovi su u RS-u posjetili 17 lokacija u Zvorniku, 9 lokacija u Bijeljini, 5 lokacija u Ugljeviku, 4 lokacije u Vlasenici, po 3 lokacije u Gradišci i Kozarskoj Dubici, po 2 lokacije u Banjoj Luci, Bratuncu, Brodu, Derventi, Modriči, Novom Gradu, Rogatici i Šamcu, te po 1 lokaciju u Doboju, Kostajnici, Loparama, Milićima, Prijedoru, Sokocu i Višegradu (vidi Mapu na str.2).

DEMOGRAFSKI PROFIL I LOKACIJE

Ukupni broj uočenih migranata na posjećenim lokacijama je 652, a svi su izjavili da nisu smješteni ni u jednom od PPC-a u BiH. Međutim, procjenjuje se da se na posjećenim lokacijama nalazi 846 migranta. Više o razlikama između metodologija posmatranja i procjene možete pronaći u odeljku Metodologija.

U 15. rundi postao je evidentan obrazac visoke mobilnosti migrantske populacije u BiH. U odnosu na prethodnu rundu broj migranata uočenih izvan prihvatnih centara znatno je veći (+34,6%), što je u skladu sa rastom broja migranata koje Ministarstvo sigurnosti BiH na sedmičnom nivou evidentira pri ulasku u zemlju, kao i sa trendom uočenim posljednjih mjeseci na području regije Zapadnog Balkana. Osim toga, 15. runda je pokazala visoke postotke migranata koji su izjavili da su u BiH kraće od mjesec dana (65,4%) i onih koji se nalaze na mjestima tranzita (67%). To bi moglo biti posljedica nekoliko konkurentskih faktora, uključujući povoljne vremenske uvjete, ali i promjene dinamike ruta povezane s graničnim kontrolama i mrežama trgovine ljudima i krijumčarenja. Na kraju, kako bi se potvrdio obrazac visoke mobilnosti, nastavlja se povećanje broja novoregistrovanih korisnika u PPC-ima BiH putem Smart Camp aplikacije⁴, u kombinaciji s visokom stopom fluktuacije, kao što je istaknuto u prethodnoj rundi [Runda 14](#).

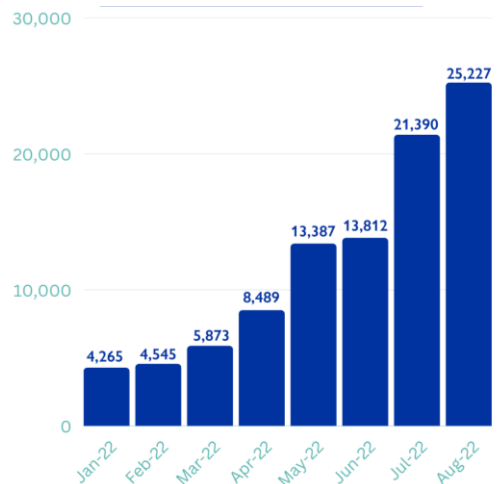
Više od polovine migranata je izjavilo da je njihova zemlja porijekla Afganistan⁵ (58%), zatim u dosta manjem procentu Pakistan (12,5%) i Burundi (11,3%). Druge nacionalnosti po zastupljenosti su Bangladeš (4,2%), Irak (2,8%), Nepal (2,6%), Indija (2,2%), Alžir (2%), te Islamska Republika Iran, Turska, Sirijska Arapska Republika i Tunis koje navodi manje od po 1 posto migranata van PPC-a. U skladu s trendom uočenim u prethodnoj rundi, državljani Burundija predstavljaju jednu od tri najzastupljenije nacije, u postepenom porastu u poređenju s Rundom 14 (+ 3%).

1. SPS je administrativna jedinica unutar Ministarstva sigurnosti BiH i odgovorna strana za registraciju svih stranaca na teritoriji BiH, kao i za izdavanje potvrda, uključujući potvrde za one koji izražavaju namjeru da traže međunarodnu zaštitu/azil. Ministarstvo sigurnosti BiH je također odgovorno za upravljanje Imigracionim centrom i privremenim prihvatnim centrima.

2. Kako nije vršena provjera dokumenata tokom provođenja vježbe, pod migrantima također podrazumijevamo izbjeglice i tražioce azila.

3. Broj posjećenih lokacija odnosi se na ukupan broj mikrolokacija koje imaju jedinstvene georeferencirane koordinate.

KUMULATIVNI BROJ MIGRANATA KOJI SU MJESEČNO REGISTROVANI PRI DOLASKU OD STRANE VLASTI ZAPADNOG BALKANA OD JANUARA DO AVGUSTA 2022.

Nedavni trendovi pokazuju porast broja ljudi u pokretu ne samo u BiH već i u cijeloj regiji Zapadnog Balkana, što je istaknuto kroz nekoliko pokazatelja, uključujući:

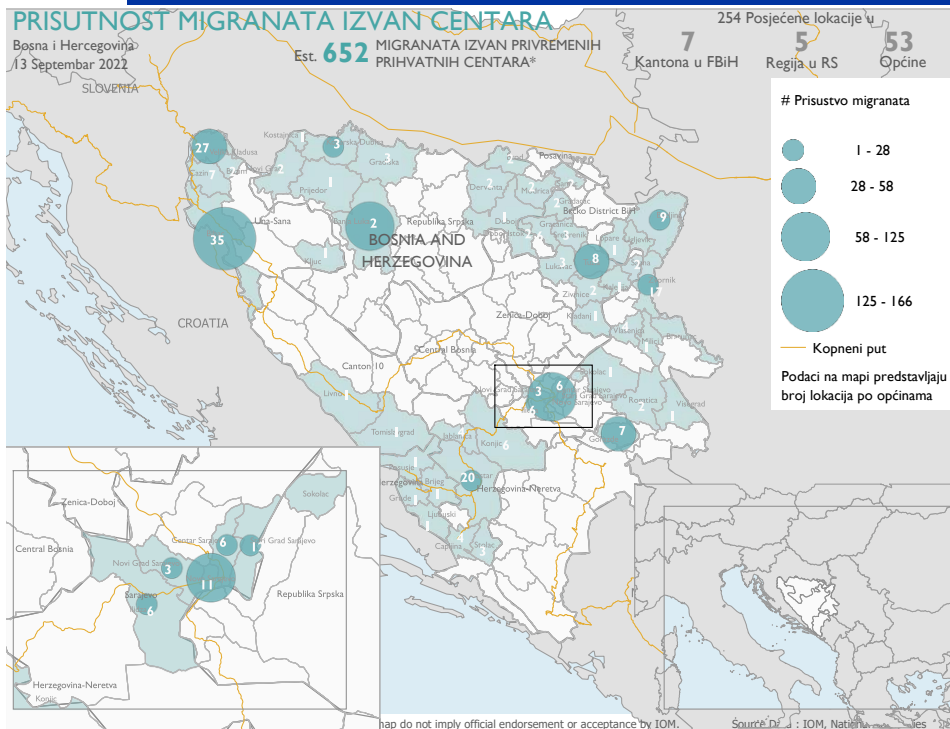
1. Sve veći broj migranata registrovanih pri dolasku u zemlju. Od januara 2022. godine zabilježen je postepeni porast tako da je aktuelni sedmični broj migranata ekvivalentan mjesečnom broju iz prvih mjeseci u godini.
2. Nakon mjeseci smanjenog prisustva u PPC-ima, broj registrovanih migranata sada raste, vraćajući se na razine iz 2021. (2.503 migranata od 11.9.2022.).
3. Postepeno povećanje broja migranata koji borave izvan prihvatnih centara, uglavnom lociranih na tranzitnim lokacijama.

Stoga, grafikon iznad služi za pružanje kontekstualne pozadine nedavnih trendova uočenih u BiH i općenito u regiji Zapadnog Balkana, gdje je prema podacima vlasti od 31.8.2022. registrovano 96.957 migranta, u poređenju sa 102.167 migranta registrovanih tokom cijele 2021. godine.⁶

4. Smart Camp aplikacija je online softver kojeg IOM i SPS koriste za registraciju migranata u PPC-ima, a s ciljem osiguranja pregleda pruženih usluga i bolje oblikovane pomoći. Softver prati broj registracija, novoregistrovanih migranata i odlazaka, profile, nacionalnu pripadnost i pružene usluge u vidu neprehrambenih i prehranbenih artikala, vešeraja itd.

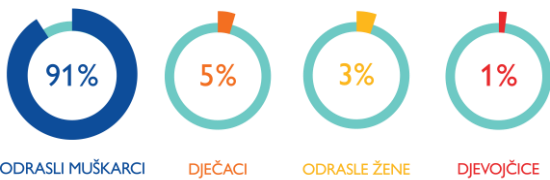
5. Informacije o nacionalnosti su bazirane na izjavama migranata.

6. Za više informacija posjetite [Europe Arrivals | Flow Monitoring \(iom.int\)](#)

To je u skladu s podacima o ulasku u zemlju i prisutnosti u PPC-ima gdje je ova nacionalnost doživjela nagli porast posljednjih mjeseci, predstavljajući do danas drugu nacionalnost po broju registracija. Prikupljeni podaci upućuju na to da dolazi do rastuće diversifikacije nacionalnosti zbog niza čimbenika, uključujući postojanje bezviznih režima, mreže trgovine ljudima i/ili krijumčarenja, ali i veza s prijateljima i/ili porodicama.

STATISTIKA PREMA SPOLU I DOBNOJ SKUPINI

Statistički podaci o spolu i dobnoj skupini pokazuju da većinu migranata izvan PPC-a čine odrasli muškarci (90,6%), zatim dječaci (5,2%), odrasle žene (2,8%) i djevojčice (1,4%). Sveukupno, odrasli muškarci predstavljaju više od četiri petine migrantske populacije identifikovane izvan PPC-a u BiH.

Skoro tri četvrtine djece migranata je iz Afganistana (73,8%), zatim iz Iraka (16,6%), te iz Burundija i Sirijske Arapske Republike (po 4,8%).

U 15. rundi, od ukupnog broja migranta iz Afganistana, njih 34,7% izjavilo je da su iz provincije Nangarhar, zatim 23,1% iz provincije Kabul, 7,2% je navelo provinciju Farah, 7% Kunar, 5,9% Džauzdžan, 3,5% Gazni, 3,2% Parvan, 1,8% Bamjan, 1,3% Nuristan, 1% Takar, a manje od po 1 posto je iz provincija Hirat, Paktja, Baglan, Lagman, Pandžšir, dok je za 7,5% migranata ova informacija nepoznata.

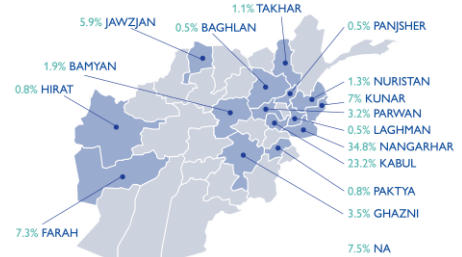
Većina uočenih migranata (61,2% od ukupnog broja) je izjavila da su u BiH ušli iz Srbije, što je za 6 posto više nego u prethodnoj

rundi, 26,7% iz Crne Gore (+5% u poređenju sa prethodnom rundom), dok je za 12% migranata ovaj podatak nepoznat.

Prema posjećenim lokacijama, većina migranata je pronađena na vanjskim lokacijama (67%), uključujući autobuske stanice (52%) i druge vanjske lokacije (15%), što predstavlja povećanje od 25 posto u poređenju sa prethodnom rundom. Zatim slijede migranti u napuštenim objektima (14,4%), plaćenim hostelima (6,2%), plaćenom privatnom smještaju (5,8%), u improvizovanim barakama ili šatorima (4,1%) i u privatnom smještaju kog mogu koristiti besplatno (2,2%).

Sveukupno, u skladu s prethodnom rundom, zabilježen je sve veći udio migranata na jedinstvenim tranzitnim lokacijama, kao što su autobuske i željezničke stanice, te druge vanjske lokacije, što sugerira visoku internu mobilnosti migrantske populacije.

AFGANISTANSKE PROVINCIJE IZ KOJIH DOLAZI
NAJVEĆI BROJ MIGRANATA

Prema korištenoj metodologiji, migranti koji odsjedaju u plaćenom hostelskom smještaju se ubrajaju u broj osoba koje borave van PPC-a u BiH. Međutim, bitno je napomenuti da u PPC-ima ima dovoljno kapaciteta i slobodnih mjesta. Migranti mogu odlučiti da ne borave u nekom od postojećih PPC-a, unatoč naporima IOM-a, SPS-a i drugih humanitarnih aktera koji ih informišu o dostupnoj pomoći koja se nudi u PPC-ima.

7. Razlog tome je bezvizni režim između Burundija i Srbije, odakle preko BiH idu ka EU.

GEOGRAFSKA RASPOREĐENOST

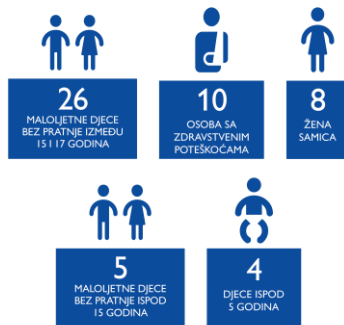
Najviše migranata izvan PPC-a (32,9%) uočeno je u Unsko-sanskom kantonu (USK), što je 16 posto manje nego u prethodnoj rundi, a zatim slijedi 25,5 posto u Kantonu Sarajevo. U skladu sa prethodnim zapažanjima, u entitetu Republika Srpska udio se udvostručio u odnosu na prethodnu rundu i sada je tu uočeno 21 posto od ukupne migrantske populacije (10,3% u 14. rundi). To bi mogao biti pokazatelj promjene rute kojom idu migranti, s obzirom na to da je od januara 2022. postotak postepeno rastao (s 1% na 21%). Osim toga, 10,4 posto migranata mapirano je u Bosansko-podrinjskom kantonu, zatim u Tuzlanskom kantonu 6,8 posto, te u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (HNK) 3,3 posto migranata. U Zapadnohercegovačkom kantonu i Kantonu 10 nisu primijećeni migranti.

ZDRAVSTVENE POTEŠKOĆE I RANJIVOSTI

Ovaj upitnik prikuplja informacije o specifičnim pojedinačnim stanjima i ranjivostima među promatranom populacijom. Identifikovane ranjive kategorije predstavljaju 8,1 posto od ukupne migrantske populacije mapirane izvan službenih centara u BiH: 26 djece bez pratnje između 15 i 17 godina, 10 osoba sa zdravstvenim poteškoćama među kojima su povrede noge i izmorenost od putovanja, 8 žena koje putuju same, 5 djece bez pratnje mlađe od 15 godina i 4 mlađe od 5 godina.

Prikupljanje podataka u ovoj vježbi je bilo usmjereno i na identifikovanje tipova medicinskih problema među migrantima koji borave izvan PPC-a na osnovu opservacija popisivača. Na ovaj način se pokušava uvidjeti postoje li nezadovoljene medicinske potrebe, te ukoliko su migranti u stanju potrebe za medicinskom pomoći, da li su navedenu primili u posljednje dvije sedmice. Od ukupno 12 migranta koji su izjavili da su bili u potrebi za medicinskom pomoći u posljednje dvije sedmice, njih 8 je izjavilo da navedenu nisu mogli da dobiju.

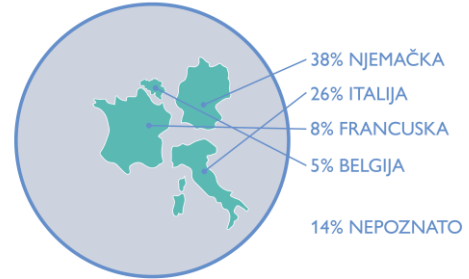
IDENTIFICIRANE RANJIVE KATEGORIJE

KRAJNJE DESTINACIJE

U 15. rundi država koja prednjači kao krajnja ciljana destinacija je Njemačka (38%), zatim Italija (25,6%) i Francuska (7,6%). Druge spomenute destinacije uključuju Belgiju (4,9%), Portugal (2,3%), Španiju (1%), te Dansku, Sjevernu Makedoniju, Švicarsku i „Europu“ za manje od 1 posto. Zanimljivo je napomenuti da je 4 posto migranta izjavilo da je BiH njihova željena krajnja destinacija.

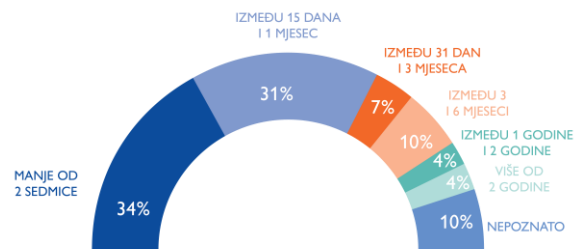
KRAJNJE DESTINACIJE

U pogledu primarnih krajnjih destinacija za tri najzastupljenije nacije, većina Afganistanaca namjerava otići u Njemačku (44,2%), zatim Italiju (26,7%) i Francusku (9,7%), dok je za Pakistance primarna krajnja destinacija Italija (51,3%), zatim Njemačka (21,3%) i Belgija (18,8%).

Većina migranta iz Burundija želi ići u Njemačku (54,2%), zatim u Francusku (11,1%), te Belgiju (9,7%). Zanimljivo je da je Francuska, koja je u prethodnim rundama bila rangirana kao prva planirana destinacija, ovoga puta spomenuta 47 posto manje. Pretpostavlja se da Burundani nemaju jasno konačno odredište jer svi na Zapadni Balkan stižu letom za Beograd preko Turske (i manjim dijelom kopnom iz Grčke), sa obećanjem da će naći posao u Srbiji.

DUŽINA BORAVKA U BIH

UPUĆIVANJE I INFORMISANJE

U 15. rundi, 33,9 posto migranata je izjavilo da je ovdje provelo manje od 2 sedmice, zatim 31,4 posto između 2 sedmice i 1 mjeseca, 9,7 posto između 3 i 6 mjeseci, 6,9 između 1 i 3 mjeseca, 4,1 posto između 1 i 2 godine, 3,9 posto duže od 2 godine, dok je za 9,9 posto ispitanika ova informacija nepoznata. Sveukupno, to znači da značajan dio mapirane migrantske populacije, što odgovara 65,4 posto od ukupnog broja, brzo prolazi kroz zemlju u pokušaju da pređe granicu sa EU.

Nadalje, 53,3 posto migranta je izjavilo da su upoznati sa mogućnošću dobrovoljnog povratka i reintegracije (AVRR) u matičnu zemlju koju nudi IOM, što je za 17,4 posto više u poređenju sa prethodnom rundom.

METODOLOGIJA⁷

IOM-ova Matrica za praćenja raseljenih lica (Displacement Tracking Matrix – DTM) je sistem za bilježenje i monitoring migracija i kretanja stanovništva, kao i za redovno i sistematsko dijeljenje informacija. Putem DTM-a se u BiH prikupljaju podaci o kretanjima po nacionalnostima prilikom ulaska u državu kao i o broju migranata smještenih u PPC-ima. Ovi podaci se prikupljaju od 2017. godine u okviru šireg DTM-a u Evropi za monitoring mješovitih migracionih tokova na rutama preko Zapadnog Balkana i Mediterana ka Evropi. DTM se od 2021. u BiH koristi i za prikupljanje podataka o prisustvu migranata van prihvatnih centara i za individualne Upitnike o praćenju kretanja (Flow Monitoring Surveys - FMS) sa migrantima koji borave u prihvatnim centrima.

Način prikupljanja podataka – 15. Runda

Geografska pokrivenost

IOM je u 15. rundi odabrao 54 općine u 7 kantona FBiH i 5 regija u RS-u zbog velikog broja prisutnih migranata na tim područjima. Ukupni broj posjećenih lokacija obuhvata i mikrolokacije. Pod mikrolokacijom se podrazumijeva jedinstvena lokacija sa svojim specifičnim geografskim koordinatama.

Ciljana populacija

Stranci koji putuju kroz ili se nalaze u BiH izvan PPC-a. Migranti koji su već smješteni u jedan od PPC-a nisu uključeni u ukupnu statistiku.

Vremenski okvir

Petnaesta runda je provedena 13.9.2022. godine.

Popisivači

Petnaest timova i ukupno 35 popisivača (23M, 12Ž), sa poznavanjem engleskog, arapskog, dari, farsi, turskog i pašto jezika, zajedno sa 20 uposlenika Crvenog križa BiH (13M, 7Ž) i 15 inspektora SPS-a (13M, 2Ž).

Metode prikupljanja podataka

Anketa je dostupna u štampanoj i online/mobilnoj KoBo formi na engleskom jeziku. Uпитnik se sastoji od 5 osnovnih sekcija: ukupan broj prisutnih migranata van PPC-a na datoj lokaciji; presjek spola i godina za 5 najzastupljenijih nacionalnih grupa; glavne ranjivosti i zdravstveni problemi; osnovne rute kretanja, transport, destinacije; interes za upućivanje i dodatne informacije. Počevši od 5. runde, a zbog aktuelnih dešavanja u Afganistanu, uvedeno je dodatno pitanje koje se tiče najzastupljenijih provincija Afganistana iz kojih dolaze migranti.

Počevši od 13. runde IOM je uveo drugu metodologiju baziranu na triangulaciji podataka. Triangulacija se odnosi na trostruku provjeru koja se provodi kroz intervju sa najmanje tri ključna informatora koja borave na istim posjećenim lokacijama, a kako bi dobili što tačnije procjene. Ključni informatori su migranti koji moraju biti neovisni jedni o drugima. Razlog za uvođenje ove metodologije je taj što je postojeći upitnik dizajniran za prikupljanje informacija kroz grupne, a ne individualne intervjue, što može dovesti do mogućih nedosljednosti sa stvarnim stanjem. Uvođenjem druge metodologije omogućava se bolja procjena broja migranata prisutnih na posjećenim lokacijama, jer se obuhvataju i oni koji možda nisu prisutni u vrijeme prikupljanja podataka, budući da se neke lokacije posjećuju u doba dana kada su migranti mobilniji, npr. kada odlaze po hranu.

7. Za više informacija o metodologiji pogledajte proširenu metodologiju dostupnu na web stranici IOM BiH.

Ograničenja

IOM konstantno unaprijeđuje već uspostavljenu stalnu prisutnost u odabranim općinama u BiH kako bi mogli pružiti okvirne podatke o broju migrantske populacije van PPC-a u datom trenutku. Vježba prikupljanja podataka je provedena uz sljedeća ograničenja:

1. Geografska pokrivenost je ograničena na određeni broj lokacija u BiH. Od početka projekta 2021. godine, zahvaljujući dodavanju kantona u FBiH i pet regija u entitetu RS, IOM-ov domet i geografska pokrivenost su se značajno proširili. Zbog velike mobilnosti iregularnih migranata tokom ljetnih mjeseci, neke od ključnih lokacije možda još uvijek nisu posjećene.
2. Prisustvo osoblja SPS-a tokom provođenja vježbe omogućuje pristup nekim lokacijama, ali može ometati učestvovanje migranata na drugim lokacijama i/ili uzrokovati pristranost migranata u odgovorima na pitanja.
3. Budući da ne postoji mogućnost da se podaci dobiveni drugom metodologijom precizno utvrde, oni će se smatrati samo procjenom koja u kombinaciji sa postojećom metodologijom pomaže da se dobije preciznija slika situacije na terenu. Tačnija procjena broja osoba bez smještaja omogućava IOM-u, državnim organima i humanitarnim akterima da bolje odgovore na migracije i pruže pomoć po mjeri osoba u potrebi.

Iako IOM nastoji konstantno i precizno vršiti monitoring, pri čemu ima podršku drugih humanitarnih organizacija koje rade na terenu, lokacije na kojima migranti borave se brzo mijenjaju u zavisnosti od promjena godišnjeg doba i ruta kretanja, ali i zbog drugih faktora (naprimjer, mreže za krijumčarenje i trgovinu ljudima, bezviznih režima za državljane određenih zemalja itd.) koji imaju značajan utjecaj na broj migranata i lokacija identificiranih kroz vježbe prikupljanja podataka.

Fotografija 1: IOM DTM popisivačicu kako prikuplja informacije o migrantima i tražiocima azila koji borave van PPC-a u BiH